

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een openbardienstverplichting voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders
Tweede principiële goedkeuring met het oog op adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State

Samenvatting

Het ontwerpbesluit beoogt een flankerend beleid op te zetten voor de prosumenten met een digitale meter die hogere distributienettarieven betaald hebben dan de andere prosumenten met een digitale meter als gevolg van de voortijdige onderbreking van het principe van de virtueel terugdraaiende teller door de extra meteropname op 1 maart 2021, datum van de publicatie en inwerkingtreding van het arrest nr. 5/2021 van het Grondwettelijk Hof van 14 januari 2021.

Het is in eerste instantie bedoeld voor de prosumenten met een digitale meter die een laatste afrekeningsfactuur kregen in het najaar van 2020. Zij kregen op 1 maart 2021 een nieuwe afrekeningsfactuur voor de afgelopen meetperiode in de herfst- en wintermaanden, waarin ze vooral elektriciteit van het net afnamen en weinig injecteerden. Als gevolg hiervan betaalden ze veel hogere nettarieven dan de prosumenten met een digitale meter die hun laatste afrekeningsfactuur reeds hadden gekregen in het voorjaar van 2020, en waarbij de afname tijdens de herfst en wintermaanden reeds volledig en/of grotendeels kon gecompenseerd worden door hun injectie in de zonnige lente- en zomermaanden van 2020.

Dit effect blijft echter ook plaatsvinden bij prosumenten bij wie pas na 1 maart 2021 een digitale meter werd geplaatst en dit zolang die tariefmethodologie door de regulator niet is aangepast. Die aanpassing zal gebeuren met ingang van 1 juli 2022. Daarom wordt de premie in tweede instantie doorgetrokken naar netgebruikers bij wie tot en met 30 juni 2022 een digitale meter is geplaatst.

Via een premie zal in 2022 aan die netgebruikers door de elektriciteitsdistributienetbeheerders een tegemoetkoming worden verstrekt waarvan de hoogte gebaseerd zal zijn op de datum van de laatste slotfactuur of afrekeningsfactuur die de netgebruiker in kwestie ontving en op basis van het aantal kilowatt van de omvormer van diens decentrale productie-installatie.

Het ontwerpbesluit wordt voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2021/384 werd op 20 oktober 2021 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 25 oktober 2021 verkregen.

Het begrotingsakkoord werd op 28 oktober 2021 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 29 oktober 2021 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering houdende wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de sociale openbaredienstverplichtingen en REG-openbaredienstverplichtingen en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerp het advies van de VTC ende VREG in te winnen binnen een termijn van dertig dagen en het advies van de GBA binnen een termijn van zestig dagen.

2. BESPREKING VAN DE INGEWONNEN ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

De gewestelijke energieregulator VREG gaf op 26 november 2021 haar advies ADV-2021-10, dat gaat als bijlage 2. In haar advies stelt de VREG dat de netto-kosten van deze verplichting voor de elektriciteitsdistributienetbeheerder tarifair verrekend zullen worden. De VREG bevestigt dat het positieve volumesaldo ten gevolge van de afrekening van prosumenten met een digitale meter die op 1 maart 2021 plaatsvond, overeenkomstig de tariefmethodologie in mindering zal worden gebracht van het toegelaten inkomen uit distributienettarieven, waarbij de VREG veronderstelt dat de geschatte kost van de nieuwe premie dit tarifair overschot bij benadering zal opheffen.

B. ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS (VTC)

De VTC gaf op 16 november 2021 haar advies nr. 2021/93, dat gaat als bijlage 3. In haar advies maakt de VTC de hierna volgende opmerkingen. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- het uitwerken van de transparantiemaatregelen;
- het uitwerken van de beveiligingsmaatregelen.

Hierop kan het volgende worden gerepliceerd:

¹ VR 2021 2910 DOC.1234

- In tegenstelling tot wat de VTC stelt, moeten de vermeldingen met betrekking tot juistheid van gegevens, rechten van betrokkenen en transparantie niet in de regelgeving worden opgenomen. Dit zijn immers verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de AVG en die zodoende rechtstreekse werking hebben, en waaraan de verwerker of verwerkingsverantwoordelijke op grond van de verordening ten alle tijden moet voldoen.
- Artikel 32 van de AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.

Ofschoon hier in de praktijk uiteraard rekening mee moet worden gehouden en dit ook zo bij de architectuur van de applicaties die de elektriciteitsdistributienetbeheerders hanteren moet worden geïmplementeerd, vereist dit op zich geen wijzigingen aan het ontwerpbesluit, wat de VTC in randnummer 51 van haar advies ook toegeeft.

C. ADVIES VAN DE GEGEVENSBESCHERMINGSAUTORITEIT (GBA)

De GBA gaf op 3 december 2021 haar advies nr. 218/2021, dat gaat als bijlage 4. In haar advies maakte de GBA de hierna volgende opmerkingen:

- De GBA is van oordeel dat de lengte van de bewaartermijn moet worden vastgesteld in functie van het door de verwerkingsverantwoordelijke nagestreefde doeleinde. Het is daarbij volgens de GBA irrelevant dat dezelfde gegevens ook in het kader van een andere verplichting (art. 7.16.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010) gedurende vijftien jaar worden bijgehouden.

De in het ontwerp vermelde bewaartermijn wordt daarom aangepast naar maximaal drie jaar. Die termijn geeft de elektriciteitsdistributienetbeheerder de tijd om, als bijvoorbeeld in het kader van de premie-aanvraag energiefraude zou zijn gepleegd, toch tijdig de handhaving- en terugvorderingsprocedures op te starten.

- De GBA is van oordeel dat de verwerkingsverantwoordelijke steeds ondubbelzinnig moet worden geïdentificeerd. De GBA meent namelijk dat de in het ontwerpbesluit gehanteerde formulering “de elektriciteitsdistributienetbeheerder of zijn werkmaatschappij” twijfel kan doen ontstaan over wie exact de verwerkingsverantwoordelijke is.

Formeel gezien is het conform artikel 7.5.1 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 de elektriciteitsdistributienetbeheerder aan wie door de Vlaamse Regering in het kader van openbaredienstverplichtingen taken en verplichtingen kunnen worden opgelegd. De netbeheerders kunnen weliswaar conform artikel 4.1.5 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 voor de uitvoering van die openbaredienstverplichtingen een beroep doen op een werkmaatschappij, maar de eindverantwoordelijkheid ligt daarbij nog steeds bij de netbeheerder. Daarom wordt het ontwerp aangepast en worden de elektriciteitsdistributienetbeheerders als de enige verwerkingsverantwoordelijke aangeduid.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPBESLUIT

Aan het ontwerpbesluit worden de hierna volgende wijzigingen aangebracht:

- In het ontworpen artikel 6.4.2, §2, 2° en 4° wordt een herformulering aangebracht om rekening te houden met de aanpassing van het toepassingsgebied (zie *infra*).
- In de inleidende zin van het ontworpen artikel 6.4.2, §3 wordt de uiterste datum voor het indienen van aanvragen aangepast naar 31 december 2022: te weten zes maanden na de inwerkingtreding (zie *infra*).
- In het ontworpen artikel 6.4.2, §3, 4° wordt verduidelijkt dat het bedoelde tarief het prosumementarief is. Het effect dat aanleiding gaf tot het invoeren van de in dit ontwerp bedoelde maatregel kan immers enkel plaatsvinden als de netgebruiker onderhevig is aan dat specifieke nettatarief.
- In het ontworpen artikel 6.4.2, §5 worden naar aanleiding van het advies van de GBA de woorden “of zijn werkmaatschappij” geschrapt. Tevens wordt naar aanleiding van dat advies in diezelfde paragraaf de bewaartermijn aangepast.
- In het ontworpen artikel 6.4.2, §6, tweede lid, 1° vindt een herformulering plaats aangaande het moment dat de hoogte van de premie bepaalt. Het is immers niet de datum van de factuur (die datum slaat immers op het document en niet de periode) maar de maand van de laatste dag van de leveringsperiode van de factuur die ontvangen werd voor het verlies van het voordeel van de (virtueel) terugdraaiende teller die determinerend is.

Bijvoorbeeld:

- De digitale meter is geplaatst uiterlijk 1 maart 2021: bij een netgebruiker werd op 17 oktober 2020 een digitale meter geplaatst, wat ook een afrekeningsfactuur d.d. 3 november 2020 met zich meebracht voor de leveringsperiode 19 juni 2020 tot en met 17 oktober 2020. Zijn volgende factuur zal pas komen na het verlies van het voordeel van de terugdraaiende teller. De datum die dus de hoogte van de premie vastkijkt is de maand van de laatste dag van de leveringsperiode van de factuur d.d. 3 november 2020, te weten oktober 2020. De hoogte van zijn premie is €16,84 per kVA.
- De digitale meter is geplaatst na 1 maart 2021: bij een netgebruiker werd op 17 januari 2022 een digitale meter geplaatst, wat ook een afrekeningsfactuur d.d. 7 februari 2022 met zich meebracht voor de leveringsperiode 19 juli 2021 tot en met 17 januari 2022. Zijn volgende factuur kwam dus pas na het verlies van het voordeel van de terugdraaiende teller (in casu 7 februari 2022). De laatste factuur van vóór het verlies dateert van in augustus 2021 en had betrekking op de periode 19 juli 2020 tot en met 19 juli 2021. De datum die dus de hoogte van de premie vastkijkt is de maand van de laatste dag van de leveringsperiode van de factuur voorafgaand aan de factuur d.d. 3 augustus 2021, te weten juli 2021. De hoogte van zijn premie is €1,36 per kVA.

Tevens werd de formulering van die bepaling aangepast om rekening te houden met het uitgebreide toepassingsgebied (zie *infra*).

- Het toepassingsgebied van de premie wordt aangepast. Het zijn immers niet exclusief de prosumenten die bij de afrekening van de terugdraaiende teller, met betrekking tot de periode van hun vorige eindfactuur tot 1 maart 2021 (= datum van de inwerkingtreding van arrest nr. 5/2021), op hun factuur een aantal afgenomen kilowattuur zagen verschijnen die bij een normale jaarlijkse afrekening gecompenseerd zouden zijn geweest

door geïnjecteerde kilowattuur: dit effect zet zich ook post-1 maart 2021 nog in bepaalde gevallen door. Bij een normale jaarlijkse afrekening van de elektriciteitsdistributienettarieven zouden die gecompenseerde kilowattuur tarifair niet via de euro/kWh-tarieven, maar wel via het prosumentarief aangerekend zijn. Door het effect van de tussentijdse afrekening verschijnen die kilowattuur echter als nettoafname (over een onvolledig jaar) op de factuur. Bij een ongewijzigde tariefmethodologie zouden die prosumenten meermaals moeten betalen voor diezelfde kilowatturen, namelijk zowel via de euro/kWh-tarieven als via het prosumentarief. Dat komt doordat de VREG in de tariefmethodologie die hij heeft vastgesteld, geen rekening heeft gehouden met een abrupte overgang van het ene systeem naar het andere in de loop van een jaar. Dit effect blijft dus ook plaatsvinden bij prosumenten bij wie pas na 1 maart 2021 een digitale meter werd geplaatst en dit zolang die tariefmethodologie door de regulator niet is aangepast.

De nieuwe tariefmethodologie van de VREG (inclusief de aanpassing die rekening houdt met het vermijden van de ongewenste neveneffecten met betrekking tot het aanrekenen van de nettarieven) treedt echter pas op 1 juli 2022 in werking zodat het euvel waaraan via deze premie tegemoet wordt gekomen pas vanaf die dag niet meer plaats zal vinden. Daarom wordt voorgesteld het toepassingsgebied van deze premie door te trekken tot en met die datum.

Om die redenen worden dan ook de hoogtes van de premie, zoals vermeld in het ontworpen artikel 6.4.2, §6, aangevuld met nieuwe categorieën. De concrete hoogte van die aangevulde premiebedragen is opnieuw gebaseerd op de herschikking van de aanrekening van het maandelijks prosumentarief in de tariefmethodologie zoals op 8 oktober 2021 beslist door de VREG. Het betreft een aanpassing van de maandelijks verdeling van het jaarbedrag van het prosumentarief, van een gelijke maandelijks verdeling naar een verdeling volgens de normaal uren zonneshij. De uren zonneshij zijn een goede maat voor de energieproductie met fotovoltaïsche zonnepanelen en bijgevolg een goede indicatie voor de injectie, m.a.w. de terugdraaiing van de afnameteller. De hoogte van de premie blijft afhankelijk van een aantal variabelen (het aantal kVA van de omvormer van de installatie, de maand van de laatste slot- of afrekeningsfactuur, en het gemiddelde prosumentarief, zoals ook gehanteerd in het kader van de retroactieve investeringspremie, vermeld in artikel 7.16.1 van het Energiebesluit van 19 november 2010).

Tevens werd in de bestaande tabel (die de eerste rij van de nieuwe tabellen vormt) voor de maand april 2020 een fout rechtgezet. Op basis van de gegevens van de VREG blijkt de premie met betrekking tot de maand april 2020 immers 0,00 euro te zijn en niet 0,33 euro.

- In die premiebedragen is ook verrekend dat de netgebruiker 21 procent btw betaalde. Voor die specifieke meerkost ten gevolge de betaalde premies werd aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders op basis van de beschikbare middelen uit het Energiefonds een vergoeding toegekend. Het is immers de leverancier die de volledige eindfactuur, inclusief nettarieven, bij de netgebruiker int via het cascademechanisme. Het is niet billijk om de netbeheerder de kost te laten dragen voor gelden die voor de netbeheerder geen inkomst waren. Die vergoeding, die was opgenomen in het ontworpen artikel 6.4.2, §7, wordt nu parallel aan het uitbreiden van de premietabellen voor prosumenten, mee geüpdatet. Deze bijkomende vergoeding voor de netbeheerders m.b.t. het compenseren van de kosten van de in de premie doorgerekende btw zal worden opgevangen binnen het Energiefonds.
- Omwille van de voorgaande aanpassingen wordt voorgesteld de inwerkingtreding van het ontwerpbesluit op 1 juli 2022 te plaatsen. Op die wijze hebben de elektriciteitsdistributienetbeheerders voldoende tijd om hun aanvraagmodule vorm te geven en heeft iedere prosumant die onder het toepassingsgebied valt dezelfde

aanvraagperiode, ongeacht het moment wanneer de digitale meter werd geplaatst en de timing van de daaraan voorafgaande laatste slot- of afrekeningsfactuur. Zo moet voor de aanvraagtermijn geen onderscheid worden gemaakt tussen die netgebruiker bij wie op 1 maart 2021 al een digitale meter was geplaatst en die bij wie pas na 1 maart 2021 een digitale meter werd geplaatst.

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpbesluit wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de begroting van de Vlaamse overheid. De bijkomende vergoeding voor de distributienetbeheerders m.b.t. het compenseren van de kosten van de in de premie doorgerekende btw uit het ontworpen artikel 6.4.7, §7 zal worden opgevangen binnen het Energiefonds.

B. ESR-TOETS

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op personeelsbestand van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerpbesluit geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel, de werkingsuitgaven of de investeringen en schulden van de lokale besturen.

5. VERDER TRAJECT

Met betrekking tot dit ontwerpbesluit moet advies worden ingewonnen van de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring moet het besluit in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. Haar tweede principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een openbaredienstverplichting voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders;

2. de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft het invoeren van een openbaredienstverplichting voor de elektriciteitsdistributienetbeheerders;
2. Het advies van de VREG d.d. 26 november 2021;
3. Het advies van de VTC d.d. 16 november 2021;
4. Het advies van de GBA d.d. 3 december 2021.